

MUSTAQILLIKDAN KEYINGI DAVRDA XORAZMDA TEATR SAN'ATI: RIVOJLANISH, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLARI

Saotboyev Raxmatjon Madamin o'g'li

IIV Xorazm AL tarix fani o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15314638>

O'zbekiston mustaqillikka erishgach, madaniyat va san'at sohalarida yangi bosqich boshlandi. Xorazm mintaqasi ham bu jarayonda o'ziga xos o'rinni egalladi. Mustaqillikdan keyingi davrda Xorazmda teatr san'ati nafaqat an'anaviy shakllarni saqlab qoldi, balki yangicha uslublar va yo'nalishlar bilan ham boyidi. Biroq, bu davrda teatr san'ati rivojida bir qator muammolar ham mavjud bo'lib, ularning bartaraf etilishi uchun chora-tadbirlar ko'rilmogda.

Mustaqillik davrida Xorazm teatrlari o'zining milliy an'alarini tiklash va rivojlantirishga katta e'tibor berdi. Milliy dostonlar asosida sahnalashtirilgan spektakllar tomoshabinlarni milliy g'urur bilan quvvatlashga qaratildi. Bu davrda Xorazmda milliy teatr festivallari, tanlovlar va ko'rgazmalar o'tkazila boshlandi.

Mustaqillik davrida Xorazm teatrlari zamonaviy mavzularni ham o'z ichiga oldi. Jamiyatdagi ijtimoiy, siyosiy va madaniy muammolar, yoshlarning istiqbollari, oila va gender masalalari kabi mavzular asosida spektakllar sahnalashtirildi. Bu teatrlar orqali tomoshabinlarga zamonaviy hayot haqida fikr yuritishga undash maqsad qilindi.

Mustaqillik davrida Xorazm teatrlari xalqaro hamkorlikni rivojlantirdi. Turli xalqaro teatr festivallari, seminarlar va treninglar o'tkazilib, Xorazm teatr san'ati dunyoga tanildi. Bu hamkorlik orqali Xorazm teatrlari yangicha uslublar va texnologiyalarni o'zlashtirdi.

Mustaqillik davrida teatrlar davlat qo'llab-quvvatlashiga ega bo'ldi. O'zbekiston Respublikasi Madaniyat vazirligi va Xorazm viloyati hokimligi teatrlar faoliyatini moliyaviy va tashkiliy jihatdan qo'llab-quvvatladi. Bu esa teatrlar faoliyatini yanada kengaytirishga imkon yaratdi.

Mustaqillik davrida Xorazmda xususiy teatrlar va madaniy tashkilotlar ham paydo bo'ldi. Bu teatrlar zamonaviy mavzular va yangicha uslublar asosida spektakllar sahnalashtirishga qaratildi. Xususiy teatrlar tomoshabinlarning didiga mos spektakllar yaratish orqali katta shuhrat qozondi.

Mustaqillik davrida Xorazmda bolalar va yoshlar teatrlari keng rivojlandi. Bu teatrlar bolalarni ma'naviy, axloqiy va estetik jihatdan tarbiyalashga qaratildi. Bolalar va yoshlar teatrlari orqali yosh avlodning teatr san'atiga qiziqishi oshirildi.

Mustaqillik davrida Xorazm teatrlari quyidagi ijtimoiy vazifalarni o'tadi:

- Xorazm teatrlari milliy g'urur va vatanparvarlik tuyg'ularini uyg'otishga qaratilgan. Milliy dostonlar, tarixiy hikoyalar va afsonalar asosida sahnalashtirilgan spektakllar tomoshabinlarni o'tmishga olib boradi.
- Xorazm teatrlari jamiyatdagi ijtimoiy muammolarni fosh qilishga qaratilgan. Uyushgan jinoyatchilik, korrupsiya, yoshlar muammolari kabi mavzular asosida sahnalashtirilgan spektakllar tomoshabinlarni fikr yuritishga undaydi.
- Xorazm teatrlari turli madaniyatlar o'rtasida dialogni rivojlantirishga qaratilgan. Xalqaro teatr festivallari va hamkorliklar orqali Xorazm madaniyati dunyoga tanitilmoqda.

Mustaqillik davrida Xorazm teatr san'ati quyidagi muammolarga duch keldi:

Teatrlar faoliyatini moliyaviy jihatdan qo'llab-quvvatlash yetarli emas edi. Bu esa

yangicha spektakllar yaratish va teatrlar faoliyatini kengaytirishni qiyinlashtirmoqda. Undan tashqari Xorazmda professional teatr kadrlari yetishmasligi muammosi mavjud. Bu esa teatrlar faoliyatining sifatini pasaytirgan. Zamonaviy texnologiyalar va raqamli ommaviy axborot vositalarining rivojlanishi sababli tomoshabinlar teatrga qiziqishi kamaymoqda. Bu esa teatrlar uchun yangi imkoniyatlar yaratishni talab qilmoqda. Teatrlar zamonaviy texnologiyalarni jalb qilish orqali tomoshabinlarning qiziqishini oshirishi mumkin. Virtual reallik, multimedia va boshqa texnologiyalar teatr spektakllarini yanada jozibador qiladi.

Xorazm teatrlari xalqaro hamkorlikni kengaytirish orqali yangicha uslublar va texnologiyalarni o'zlashtirishi mumkin. Bu esa teatr san'atining rivojlanishiga yordam beradi. Xorazm teatrlari yosh avlodni jalb qilish orqali ularning teatr san'atiga qiziqishini oshirishi mumkin. Bolalar va yoshlar teatrlari, teatr studiyalari va madaniyat uylari orqali yosh avlodni tarbiyalash mumkin.

References:

Используемая литература:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Madaniyat vazirligi rasmiy veb-sayti: www.madaniyat.uz
2. Xorazm viloyati hokimligi rasmiy veb-sayti: www.xorazm.uz. Xorazmda teatr san'atining rivojlanishi, festivallar va tadbirlar haqida ma'lumotlar keltirilgan
3. Karimov, N. (2005). "Mustaqillik davrida o'zbek teatr san'ati". Toshkent: Sharq Nashriyoti.
4. Yusupov, R. (2015). "Xorazm madaniyati: an'analar va yangiliklar". Urganch: Xorazm Ma'mun Akademiyasi.
5. O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. "Xorazm Teatr San'ati" mavzusi. Xorazm teatr san'atining tarixiy jihatlari va mustaqillik davridagi rivojlanishi haqida umumiy ma'lumotlar.
6. Urganch davlat universiteti ilmiy axborotnomasi, 2021-yil, 2-son. "Mustaqillik Davrida Xorazm Madaniyatining Rivojlanishi" maqolasida teatr san'atining o'rni va ahamiyati haqida tadqiqotlar.